

Katarzyna Puchalska

Uniwersytet Rzeszowski

PRÓBA OCENY PRZEPLYWÓW KAPITAŁU W POSTACI BIZ W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

Streszczenie: Przepływ kapitału w postaci inwestycji bezpośrednich jest współcześnie jednym z najbardziej widocznych efektów postępującego procesu globalizacji. Skala i dynamika przepływów kapitału w postaci BIZ jest często odzwierciedleniem stanu i perspektyw rozwoju poszczególnych regionów, krajów, świata. Zmiany w strukturze geograficznej i sektorowej światowych BIZ, na które zwracano uwagę w ubiegłych latach, umocniły się w 2009 r. i będą kontynuowane. Dotyczą one głównie wzrostu znaczenia krajów rozwijających się. Z kolei integracja finansowa w UE odzwierciedla bardziej intensywne przepływy transgraniczne w Europie niż w jakimkolwiek innym regionie świata. Bogatsze kraje Europy mają tendencję do przenoszenia swego kapitału do krajów biedniejszych, rozwijających się, wykorzystując m.in. niższe koszty produkcji, podczas gdy biedniejsze kraje mogą dzięki temu kapitałowi wpłynąć na innowacyjność, konkurencyjność czy rozwój gospodarczy.

Słowa kluczowe: kapitał, inwestycje zagraniczne, napływ, odpływ, BIZ.

1. Wstęp

Przepływ kapitału w postaci inwestycji bezpośrednich jest współcześnie jednym z najbardziej widocznych efektów postępującego procesu globalizacji. Skala i dynamika przepływów kapitału w postaci BIZ jest często odzwierciedleniem stanu i perspektyw rozwoju poszczególnych regionów, krajów, świata. Dlatego okresy wysokiego tempa inwestowania oznaczają na ogół dobrą koniunkturę, a osłabienie działalności inwestycyjnej sygnalizuje zwykle pogorszenie tej sytuacji. W literaturze inwestycje zagraniczne definiowane są najczęściej jako międzynarodowe przepływy kapitału, w ramach których firma z jednego kraju tworzy lub rozszerza swoje filie w innym kraju, przy czym – co jest ważną cechą charakterystyczną – pociągają one nie tylko transfer zasobów, ale także prawo kontroli¹, traktowane jako ważny element międzynarodowego ruchu kapitału². Często wraz z przepływem kapitału

¹ P.R. Krugman, M. Obstfeld, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, PWN, Warszawa 1993, s. 119–120.

² A.B. Kisiel-Łowcycz (red.), *Współczesna gospodarka światowa. Wybrane zagadnienia z międzynarodowych stosunków ekonomicznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 1994, s. 100.

następuje transfer technologii, wiedzy i umiejętności, co w efekcie wywiera niebagatelny wpływ na rozwój zwłaszcza regionu, kraju lokalizacji inwestycji. Należy przy tym pamiętać, że decyzja o lokalizacji inwestycji bezpośrednich nigdy nie jest przypadkowa, lecz poprzedzona badaniami marketingowymi, wnikliwą analizą sytuacji politycznej i oceną perspektyw długofalowego rozwoju ekonomicznego kraju goszczącego. Jest przy tym oczywiste, że inwestorów przyciągają chłonne i stabilne politycznie rynki, o taniej sile roboczej, zasobne w surowce, na których można bez większych trudności realizować rentę monopolową. Zdolność skłonienia inwestorów do wyboru miejsca lokalizacji BIZ, określana mianem atrakcyjności inwestycyjnej, jest kombinacją korzyści możliwych do osiągnięcia w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej, wynikających ze specyficznych cech obszaru, na którym działalność ta ma miejsce³.

Celem niniejszego opracowania jest zaprezentowanie zmian w przepływach kapitałowych w postaci BIZ w Unii Europejskiej oraz pokazanie pewnych światowych tendencji w zakresie przepływu kapitału w ostatnich latach.

2. Światowe trendy w zakresie BIZ

Spadek napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w 2009 r. odzwierciedla słabe wyniki gospodarcze w wielu częściach świata oraz ograniczoną zdolność finansową wielu korporacji transnarodowych – KTN, co z kolei skutkowało obniżeniem wielkości reinwestowanych zysków, a tym samym spadkiem ogólnych przepływów kapitałowych, również w postaci fuzji i przejęć. Globalne fuzje i przejęcia kształtowały się w 2009 r. na niskim poziomie 250 bln USD. W pierwszych pięciu miesiącach 2010 r. obserwujemy wzrost tych inwestycji o 36%. Dzięki wychodzeniu poszczególnych krajów z kryzysu gospodarczego można wnioskować o dalszych wzrostach przepływu BIZ. Optymizm ten sugerują również autorzy raportu WIR 2010 (*World Investment Report 2010*), opracowanego przez UNCTAD, którzy sugerują wzrosty BIZ do 1,3–1,5 bln USD w 2011 r. i ok. 1,6–2 bln USD w 2012. Tendencje te obarczone są znacznym ryzykiem wynikającym z niestabilności gospodarczej, a także politycznej – zwłaszcza w Tunezji, Egipcie czy Libii. Tabela 1 pokazuje, jak w latach 2007–2010 zmieniły się światowe proporcje w zakresie przepływów kapitałowych na świecie.

Analizując wyniki tab. 1, można zauważyć spadek udziału zarówno bezpośrednich inwestycji zagranicznych ogółem, jak i fuzji, przejęć w latach 2008 i 2009 w krajach rozwiniętych na rzecz krajów rozwijających się. Jedną z przyczyn był spadek zysków, który spowodował obniżenie reinwestowanych zysków oraz przepływów dokonywanych przez korporacje transnarodowe – KTN. Zaważyło to na przepływie bezpośrednich inwestycji zagranicznych do krajów rozwiniętych. Kraje

³ G. Ancyparowicz, *Kapitał zagraniczny w Polsce po akcesji do Unii Europejskiej*, http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/POZ_kapital_zagraniczny_po_akcesji_do_ue.pdf, s. 7.

Tabela 1. Struktura światowych przepływów kapitału w latach 2007–2010 (w %)

Wyszczególnienie	Przepływy kapitału							
	<i>greenfield*</i>				fuzje i przejęcia*			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Świat	100	100	100	100	100	100	100	100
kraje rozwinięte	52	46	46	49	74	72	69	66
UE	39	34	30	31	39	38	32	32
Francja	5	4	3	3	3	3	2	3
Niemcy	4	4	3	3	6	5	4	4
Wielka Brytania	6	5	8	7	10	10	7	9
USA	7	6	9	10	18	17	17	16
Japonia	1	1	1	1	2	2	2	2
kraje rozwijające się	42	47	48	45	22	23	23	25
Afryka	3	5	5	5	2	2	1	2
Afryka południowa	:	1	1	1	1	1	1	:
Ameryka Łacińska i Karaiby	7	7	9	8	6	6	5	8
Brazylia	1	2	2	2	2	2	1	2
Meksyk	2	2	2	2	1	1	1	1
Azja	32	35	34	32	14	16	16	16
Azja zachodnia	5	7	7	7	2	2	2	2
Azja pld., wsch., pld.-wsch.	27	28	27	26	13	14	15	14
Chiny	10	9	8	8	3	4	3	3
Hongkong, Chiny	1	1	2	1	2	1	2	2
Indie	6	6	5	6	2	2	2	2
Europa południowo-wschodnia i WNP	6	7	6	6	4	5	8	9
Federacja Rosyjska	3	4	3	3	2	3	4	6

: – brak danych.

* Dane z 2010 r. dla *greenfield* pochodzą z okresu styczeń–kwiecień, dla fuzji i przejęć – z okresu styczeń–maj.

Źródło: *World Investment Report 2010. Investing in a Low-Carbon Economy*, UNCTAD 2010, s. 4.

rozwijające się i przechodzące transformacje gospodarcze, czyli te, które jeszcze w 2008 r. okazały się stosunkowo odporne na działanie światowego kryzysu, nie zostały oszczędzone w 2009 r. Po sześciu latach nieprzerwanego wzrostu BIZ przepływy do tych krajów spadły o 24% w 2009 r. Wszelkie analizy światowych trendów przepływu kapitału wskazują na tymczasowość tych spadków.

Największy udział w światowych przepływach inwestycji zagranicznych w roku 2010 miały kraje rozwinięte (49%), w tym UE, oraz kraje rozwijające się (45%),

gdzie na Chiny, Indie przypadało odpowiednio 8 i 6% światowych przepływów BIZ. Globalne rankingi największych odbiorców BIZ potwierdzają znaczenie krajów rozwijających się i przechodzących transformacje gospodarcze w globalnych przepływach bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Wśród sześciu największych światowych odbiorców zagranicznych inwestycji w 2009 r. były, obok USA, Chiny (2 miejsce), Francja, Federacja Rosyjska, Arabia Saudyjska, Indie i Brazylia.

Z kolei według Międzynarodowego Funduszu Walutowego po raz pierwszy od II wojny światowej gospodarka świata skurczy się (PKB spadnie o 1%). Przekłada się to na wszystkie składniki BIZ – fuzje i przejęcia, inwestycje *greenfield*, kredyty udzielane wewnątrz korporacji. Wszystkie regiony świata zostały dotknięte spadkiem napływu BIZ w 2009 r.

W większości z nich napływy te zaczęły rosnąć w roku 2010. Gospodarki krajów rozwiniętych odczuły kryzys najwcześniej i najsilniej. W napływie BIZ od 2007 r. oznaczało to stopniowe ograniczanie liczby i wartości fuzji i przejęć, a od drugiej połowy 2008 – w wyniku ograniczenia popytu, zwiększenia kosztów i ryzyka kredytowego – także inwestycji typu *greenfield*. W ubiegłym roku aż 85% firm oceniało, że kryzys wpłynął źle lub bardzo źle na ich możliwości inwestycyjne w najbliższych trzech latach⁴.

Napływ BIZ do krajów wysoko rozwiniętych gospodarczo (Polska i inne nowe kraje UE z regionu zaliczane są w raporcie do tej grupy) spadał przez dwa lata (2008–2009), ale po tym okresie powinien zacząć rosnąć. Jednak wysokie bezrobocie w tych regionach wzbudza niepokoje związane z negatywnym wpływem BIZ tych krajów na zatrudnienie za granicą. Fakt ten pokazuje, że politycy gospodarczy stykają się coraz częściej z wyzwaniem skoordynowania polityki wobec BIZ z polityką w innych sferach w sposób spójny i wzajemnie się wspierający. Te sfery to m.in. polityka wobec rolnictwa, zmian klimatycznych czy polityka finansowa. Międzynarodowe inicjatywy – z udziałem Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), Banku Światowego, UNCTAD i Międzynarodowego Funduszu Rozwoju Rolnictwa (IFAD) – mają na celu np. przygotowanie międzynarodowych zasad odpowiedzialnego inwestowania w rolnictwie⁵.

Zmiany w strukturze geograficznej i sektorowej światowych BIZ, na które zwracano uwagę w ubiegłych latach, umocniły się w 2009 r. i będą kontynuowane. Dotyczą one głównie wzrostu znaczenia krajów rozwijających się i w transformacji (bez 10 nowych krajów Unii Europejskiej). W 2009 r. na te dwie grupy krajów przypadła połowa globalnych napływów BIZ i z nich pochodziła jedna czwarta globalnych odpływów. Są to udziały niespotykane w przeszłości.

Ze wspomnianego już raportu – *World Investment Report 2010* – wynika, że tylko Chiny i Indie wyprzedzą Europę Środkowo-Wschodnią pod względem atrak-

⁴ http://www.paiz.gov.pl/20100722/swiatowy_raport_inwestycyjny_2010 (stan z 11.03.2011).

⁵ Tamże.

cyjności dla inwestycji zagranicznych. Najwięcej inwestycji dokonuje się w tych krajach w sferze usług, tak jak w Polsce. Inwestorzy wybierają ją m.in. z powodu niskiego poziomu ryzyka i doskonale wykształconej kadry pracowniczej. Choć, uwzględniając osłabienie złotówki, a spadek inwestycji w naszym kraju sięgnął 22%, Polska mimo wszystko wychodzi z kryzysu na o wiele lepszej pozycji niż konkurencyjne kraje: w Hiszpanii inwestycje spadły o 80%, w Czechach o prawie 60%, w Rumunii o 55%. Według raportu daleko w tyle pozostają nasi sąsiedzi z południa pod względem wartości inwestycji zagranicznych, która wyniosła u nas ponad 11 mld USD, w Czechach ponad 4 razy mniej (2,7 mld USD), a Słowacy odnotowali dezinwestycje – inwestorzy wycofali tam 50 mln USD. W złej sytuacji znajdują się też Węgry, gdzie dezinwestycje sięgnęły ponad 5 mld USD.

3. Analiza zmian przepływów kapitału w krajach UE

Postępujący proces globalizacji i oczekiwania inwestorów na powiększenie rynku europejskiego prowadzi m.in. do fuzji i przejęć oraz strategicznych aliansów między przedsiębiorstwami w krajach wysoko rozwiniętych oraz lokowania wolnych środków finansowych w budowę lub zakup przedsiębiorstw w krajach rozwijających się⁶.

Analizując przepływy kapitału w Unii Europejskiej w latach 2005–2009, można zauważyć wyraźny spadek napływu BIZ do 27 państw członkowskich w latach 2008 i 2009. Największe absolutne spadki w ostatnim roku odnotowały: Węgry (–8261 mln EUR), Hiszpania (–45 083 mln EUR), Rumunia (–4782 mln EUR), Słowacja (–4004 mln EUR) i Szwecja (–17 112 mln EUR). Zmianie uległa również struktura napływu BIZ do poszczególnych państw członkowskich Wspólnoty (tab. 2).

Wśród 27 państw członkowskich Wspólnoty największy udział procentowy w napływie kapitału mają: Luksemburg, Francja, Wielka Brytania, Niemcy i Włochy. Udział Polski w 2009 r. był na poziomie 6%, czyli największy wśród państw EŚW. Nowi członkowie UE nadal cechują się niskim stopniem internalizacji produkcji. Widoczna jest rola pasywna, związana głównie z deficytem kapitału krajowego i opóźnieniem technologicznym. Oceniając odpływ kapitału w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych, zauważa się spadki w latach 2008 i 2009, które odnotowało zarówno 15 państw UE, jak i 27. W poszczególnych krajach największe absolutne zmniejszenie odpływu kapitału w ostatnim analizowanym okresie było w: Wielkiej Brytanii (–68 942 mln EUR), Hiszpanii (–21 542 mln EUR), Niemczech (–27 624 mln EUR). Największy odpływ w ostatnich latach odnotowały: Francja, Luksemburg, Niemcy i Szwecja.

⁶ T. Latocha, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Unii Europejskiej w świetle teorii rozwoju regionalnego i teorii lokalizacji*, http://www.ce.uw.edu.pl/pliki/pw/2-2005_Latocha.pdf (stan z 13.03.2011).

Tabela 2. Napływy BIZ w latach 2005–2009 do poszczególnych krajów UE

Wyszczególnienie	2005		2006		2007		2008		2009	
	udział %	mln EUR	udział %	mln EUR	udział %	mln EUR	udział %	mln EUR	udział %	mln EUR
UE 27	100	461 183	100	495 304	100	637 864	100	379 450	100	135 351
UE 15	92	425 921	90	447 901	90	574 889	83	316 635	94	127 200
Belgia	5	21 962	9	45 617	8	52 830	2	8 783	1	-1 825
Bułgaria	1	2 345	1	5 197	1	7 691	2	5 714	2	2 778
Czechy	2	8 937	1	3 896	1	5 996	1	3 972	1	1 171
Dania	1	6 546	1	3 925	1	4 644	1	3 711	2	2 366
Niemcy	7	33 476	4	20 027	7	45 401	3	12 863	16	21 125
Estonia	0	2 252	0	1 407	0	1 996	0	933	1	1 172
Irlandia	4	-16 769	0	-590	0	359	2	5 755	11	15 512
Grecja	:	:	1	4 059	0	1 441	1	2 908	1	1 561
Hiszpania	4	18 185	4	19 882	7	43 602	12	45 449	0	366
Francja	12	54 782	8	41 121	9	55 185	8	31 243	24	32 997
Włochy	3	14 187	6	28 404	4	27 911	3	11 173	14	18 649
Cypr	0	526	0	487	0	1 019	0	1 185	1	1 971
Łotwa	0	365	0	978	0	1 477	0	682	0	-417
Litwa	:	:	0	2 382	0	1 066	0	1 059	0	-93
Luksemburg	16	71 534	16	77 127	13	80 472	4	-15 171	29	39 383
Węgry	1	5 909	1	5 015	0	2 342	1	5 089	2	-3 172
Malta	0	15	0	175	0	483	0	332	0	256
Holandia	7	33 635	:	:	:	:	:	:	:	:
Austria	2	7 427	1	6 895	3	19 002	2	6 138	2	2 636
Polska	1	6 735	3	13 637	2	14 243	3	9 762	6	8 078
Portugalia	1	4 074	1	5 959	0	2 342	1	2 446	1	1 354
Rumunia	1	5 324	2	8 454	1	6 536	2	8 491	3	3 709
Słowenia	0	629	0	499	0	1 085	0	1 102	0	-184
Słowacja	0	1 648	1	3 255	0	2 030	1	3 501	0	-503
Finlandia	1	3 690	1	5 622	1	8 225	0	356	0	-7
Szwecja	2	8 577	3	13 198	3	16 115	7	27 468	8	10 356
W. Brytania	23	103 878	14	69 966	9	57 498	8	30 293	18	23 755

Źródło: opracowano na podstawie danych Eurostatu.

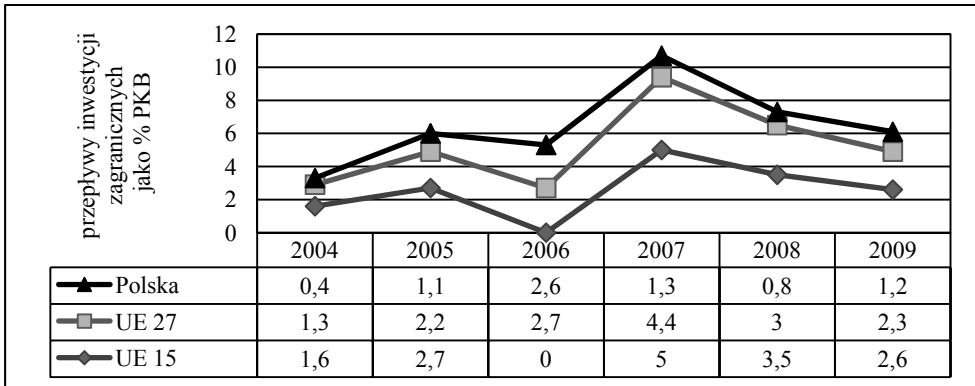
Udział przepływów inwestycji zagranicznych brutto w PKB dla 27 krajów UE i 15 był najwyższy w 2007 r. – odpowiednio 4,4 i 5 % PKB. Kolejne lata to okresy spadków o 0,7 i 0,9%.

Tabela 3. Odpływ BIZ w latach 2004–2009 z państw UE (w mln EUR)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009
UE 27	226 857	428 528	562 135	720 496	505 002	187 350
UE 15	224 482	425 723	548 251	689 767	476 142	183 281
Belgia	:	15 635	28 893	35 093	18 758	–30 970
Bułgaria	–187	216	62	85	390	–181
Czechy	554	–105	1 223	987	2 860	466
Dania	:	10 008	–700	3 627	10 441	2 380
Niemcy	10 140	43 799	58 642	75 504	64 490	36 866
Estonia	193	376	813	1 069	772	1185
Irlandia	:	10 604	6 162	7 214	6 491	12 026
Grecja	:	:	239	1 179	685	1 142
Hiszpania	:	20 755	64 414	71 300	20 137	–1 405
Francja	40 367	65 121	46 768	93 174	65 655	82 078
Włochy	:	27 577	18 582	66 069	24 218	30 040
Cypr	:	212	81	640	147	1 772
Łotwa	15	42	27	124	83	26
Litwa	:	:	187	370	192	151
Luksemburg	55 561	65 330	62 001	108 425	5 733	39 144
Węgry	719	637	1194	1 896	–1 137	16
Malta	–20	–29	18	18	159	84
Holandia	15 236	89 652	:	:	:	:
Austria	:	6 044	7 299	11 585	11 224	2 144
Polska	392	1 155	6 177	2 004	1 469	2 344
Portugalia	4 969	1 410	3 724	2 481	1 626	1 613
Rumunia	:	12	163	70	38	–146
Słowenia	:	58	99	423	175	–113
Słowacja	–53	81	392	398	331	244
Finlandia	–1 520	5 500	3 878	4 231	4 322	1 842
Szwecja	9 193	15 272	11 913	5 947	14 421	16 223
Wielka Brytania	:	19 493	5 923	102 053	59 399	–9 543

Źródło: Eurostat.

Integracja finansowa w UE odzwierciedla bardziej intensywne przepływy transgraniczne w Europie niż w jakimkolwiek innym regionie świata. Bogatsze kraje Europy mają tendencję do przenoszenia swego kapitału do krajów biedniejszych, rozwijających się (Czech, Polski), podczas gdy biedniejsze kraje mogą uruchomić większe deficyty, korzystając z tego kapitału. Przepływy te przyczyniły się i przyczyniają nadal do wzrostu rynków wschodzących Europy. Należy pamiętać, że

Rys. 1. Inwestycje zagraniczne brutto jako % PKB w Polsce i UE w latach 2004–2009

Źródło: opracowano na podstawie danych Eurostatu.

dla krajów przyjmujących kapitał są to zarówno korzyści, jak i koszty. Powiązania kapitałowe między państwami Wspólnoty niosą ryzyko wynikające z przenoszenia się sytuacji kryzysowych. Kryzys gospodarczy spowodował bardzo kosztowne konsekwencje w zakresie przepływu kapitału (np. w Grecji), ale też dzięki procesom integracyjnym są one monitorowane i zarządzane⁷, co pozwala im przeciwdziałać.

Należy wyraźnie zaznaczyć, że ocena znaczenia bezpośrednich inwestycji zagranicznych dla kraju goszczącego jest bardzo trudna do zinterpretowania, gdyż jest uwarunkowana specyfiką kraju lokaty. Optymalna sytuacja to taka, w której motywacje inwestorów pokrywają się z potrzebami kraju lokaty. Jednak cele i strategie krajów przyjmujących kapitał i korporacji transnarodowych nie zawsze są jednakowe. Niekiedy nawet bywają całkowicie rozbieżne. Inwestycje zagraniczne, zwłaszcza typu *greenfield*, uznawane są za ważny czynnik wzrostu i rozwoju gospodarczego, zwiększają zasoby inwestycyjne kraju przyjmującego. BIZ umożliwiają modernizację zasobów produkcyjnych, usprawnienie zarządzania i technologii, poprawienie jakości wytwarzanych produktów oraz zwiększenie ogólnej efektywności przedsiębiorstw⁸. Ale mogą nieść ze sobą ryzyko uzależnienia gospodarczego czy zadłużenia.

Indeks zaprezentowany w tab. 4 mierzy intensywność integracji inwestycyjnych w gospodarce wspólnotowej. Odnosi się do międzynarodowych inwestycji zagranicznych (BIZ) dokonanych przez podmiot będący rezydentem (inwestor bezpośredni). Inwestycje bezpośrednie obejmują początkowe transakcje pomiędzy dwoma podmiotami i wszystkie kolejne transakcje kapitałowe pomiędzy nimi i wśród stowarzyszonych państw. Dane wyrażono jako procent PKB, aby usunąć skutki różnic w wielkości gospodarek krajów sprawozdawczych.

⁷ A. Mody, *Foreign Capital Flows and Growth: Is Europe Different?*, Published in *Expansion* (Spain), 10.06.2008, www.imf.org/external/np/vc/2008/061008.htm (stan z 18.03.2011).

⁸ M. Jaworek, *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w prywatyzacji polskiej gospodarki*, Wyd. Dom Organizatora, Toruń 2006, s. 59–60.

Tabela 4. Stopień integracji rynkowej BIZ (w % PKB)* w latach 1997–2009

Wyszczególnienie	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
UE 27	:	:	:	:	:	:	:	0,9	1,7	2,3	3,9	2,2	2,1
UE 25	:	:	:	:	2,4	1,3	1,3	1	1,7	2,4	4	2,3	2,1
UE 15	1,1	2	2,8	3,6	2,6	1,4	1,4	1,1	2	:	4,2	2,3	2,2
Belgia	:	:	:	:	:	5,6	11,5	10,7	8,9	13,7	18,9	1,9	-7,4
Bułgaria	:	:	3	3,9	2,5	2	5,1	6,3	7,3	12	15	10,1	4,6
Czechy	1,2	3,1	5,4	4,5	4,7	5,8	1,3	2,7	4,7	2,4	3,5	2,5	1,1
Dania	2,1	3,2	7,1	20,1	6,9	3,2	-0,7	:	5,6	2	5,2	2,4	1,6
Niemcy	2,5	5,1	3,8	6,7	1,7	1,8	0,8	0,2	2,2	3	3,6	2,2	1,5
Estonia	4	5,2	3,4	4	5,9	2,9	5,5	5,1	12,8	8,6	10,3	6	8,4
Irlandia	:	7,3	12,8	16,1	6,5	15,3	9	2	-4,3	2,2	8,8	0,5	10,9
Grecja	:	:	:	1,3	0,8	:	:	0,7	0,4	1,8	1,2	1	0,7
Hiszpania	1,7	2,6	5,1	8,4	5	5,2	3,1	4,1	3	5,5	7	4,6	0,5
Francja	2,3	2,7	5,9	8,2	5,5	3,4	2,7	2,2	4,7	4	5	3,9	3,9
Włochy	0,6	0,6	0,6	1,2	1,6	1,3	0,8	1	1,7	2,2	3,1	1,3	1,8
Cypr	3,2	2,2	5,1	5,5	6,2	7,5	5,5	5,6	5,1	7,4	7,9	16,2	22,9
Łotwa	4,2	3	2,6	2,7	0,9	1,4	1,6	2,7	2,6	4,6	4,7	2,2	0,1
Litwa	1,9	4,1	2,3	1,7	1,9	2,6	0,6	2,3	2,6	3,5	3,3	2,5	0,5
Luksemburg	:	:	:	:	:	533,7	325	239,2	319,7	285,5	445,4	203,6	394,7
Węgry	:	:	2,3	2,3	4	2,4	2,3	2,7	4,5	5	2,7	3,4	1,7
Malta	1,3	3,7	11,1	8,4	4	-5,1	15,1	3,6	5,5	14,8	6,7	7,2	6,3
Holandia	5,4	9,5	12	18,1	12,8	6,5	6	2,8	14,1	5,4	11,2	3,9	3,9
Austria	1,1	1,7	1,5	3,8	2,4	1,5	2,8	2,1	3,8	3,4	9,4	4,4	2
Polska	1,6	1,9	2,2	2,7	1,5	1,1	1,2	2,7	2,3	4,2	3,4	1,8	2,2
Portugalia	1,9	2,9	1,7	6,3	5,2	0,6	4,3	2,5	1,6	4,5	1,9	1,5	0,9
Rumunia	:	2,4	1,5	1,4	1,4	1,3	:	:	3,3	4,8	3	3,5	1,5
Słowenia	:	:	:	:	1,3	2,3	2,7	1,7	2,1	2	3,9	3,1	-0,4
Słowacja	:	:	:	5,3	3,7	7,8	3,6	3,6	2,7	4,6	2,8	2,8	0,2
Finlandia	3	11,9	4,3	13,5	4,9	5,7	0,3	0,5	2,3	3	4	1,5	0,8
Szwecja	4,5	8,1	16	12,9	4	4,4	4,1	4,7	5,3	6,9	7	7,2	5,3
Wielka Brytania	3,5	6,6	9,6	11,9	3,8	2,3	2,1	3,3	5,6	5	9	5,1	2,4

*Średnia wartość napływu i odpływu BIZ podzielona przez PKB w %.

Źródło: Eurostat.

Analizując powyższe miary, można zauważyć, że zarówno w 27, jak i 25 oraz 15 krajach UE odnotowano w 2009 r. spadek tego wskaźnika. Oceniając jego wielkości dla poszczególnych krajów członkowskich, zauważa się wysoką jego wartość dla Luksemburga (394,7%) oraz mniejsze wartości dla czołowych gospodarek Wspólnoty. Dla Niemiec indeks ten kształtuje się na poziomie 1,5% PKB, Wielkiej Brytanii 2,4%, Włoch 1,8%, a Francji 3,9%; w Polsce jego wysokość jest równa poziomowi krajów piętnastki (2,2%). Miary integracji finansowej pokazują, że Polska nie jest daleko z tyłu w stosunku do niektórych krajów UE.

4. Podsumowanie

Kryzys gospodarczy i finansowy wprowadza istotne zmiany w krajobrazie bezpośrednich inwestycji zagranicznych, powodując spadek roli UE jako regionu napływu BIZ. W 2009 r. UE przyciągnęła zaledwie 135 351 mln EUR, co oznacza spadek rzędu 244 099 mln EUR. Debaty na temat potrzeby wspólnych wysiłków w celu wspierania inwestycji zagranicznych w UE są procesem zbyt powolnym. W pewnym stopniu spadek inwestycji zagranicznych jest naturalny wobec działań korporacji poszukujących dla swoich inwestycji miejsc charakteryzujących się niskimi kosztami produkcji. Zmiana udziału poszczególnych krajów w przepływach kapitału w samej Unii Europejskiej, jak i zaprezentowany w opracowaniu wskaźnik integracji finansowej są tego najlepszym dowodem.

Literatura

- Ancyparowicz G., *Kapitał zagraniczny w Polsce po akcesji do Unii Europejskiej*, www.stat.gov.pl/cps/rde/xbr/gus/POZ_kapitał_zagraniczny_po_akcesji_do_ue.pdf.
- Jaworek M., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w prywatyzacji polskiej gospodarki*, Wyd. Dom Organizatora, Toruń 2006.
- Kisiel-Łowczyc A.B. (red.), *Współczesna gospodarka światowa. Wybrane zagadnienia z międzynarodowych stosunków ekonomicznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 1994.
- Krugman P.R., Obstfeld M., *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, PWN, Warszawa 1993.
- Latocha T., *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Unii Europejskiej w świetle teorii rozwoju regionalnego i teorii lokalizacji*, http://www.ce.uw.edu.pl/pliki/pw/2-2005_Latocha.pdf.
- Mody A., *Foreign Capital Flows and Growth: Is Europe Different?*, Published in *Expansion* (Spain), 10.06.2008, www.imf.org/external/np/vc/2008/061008.htm.
- World Investment Report 2010. Investing in a Low-Carbon Economy*, UNCTAD 2010. http://www.paiz.gov.pl/20100722/swiatowy_raport_inwestycyjny.

AN ATTEMPT TO ASSESS THE CAPITAL FLOWS IN THE FORM OF FDI IN THE EUROPEAN UNION

Summary: The flow of capital in the form of direct investment is today one of the most visible effects of the ongoing globalization process. The scale and dynamics of capital flows in the form of FDI is often a reflection of the state and development prospects of the region, nation or the world. Changes in the geographical and sectoral pattern of FDI worldwide, which was pointed out in recent years, strengthened in 2009 and will continue. These changes relate mainly to the growing importance of developing countries. On the other hand, financial integration in the EU reflects a more intense cross-border flows in Europe than in any other region of the world. Europe's wealthier countries tend to move their capital to poorer countries, developing countries using lower production costs, while poorer countries may use this capital to affect innovation, competitiveness and economic development.

Keywords: capital, foreign investment, inflow, outflow, FDI.